

1 Susam

Bir kedi yavrusu insanın hayatını değiştirebilir mi?

O akşamüstüne kadar bu sorunun cevabının evet olabileceğini tahmin bile edemezdim. Aslında her şey çok daha farklı planlanmış, yeni bir hayatın hazırlıkları başlamıştı. Bütün hepsi haftalardır konuştuğumuz gibi gitseydi, ben belki hayatımın bundan sonrasını başka bir okulda, başka bir evde, hatta başka bir şehirde yaşamaya başlayacaktım.

Ama olmadı.

O akşamüstü okul çıkışı annem beni almaya geldiğinde, arabanın arka koltuğundaki kafes içinde miyavlayıp duran sarı tüylü, kuyruğunun ucu kopmuş, sırtının tüyleri yer yer dökülmüş kedi yavrusu, o güne kadar planladığımız her şeyi altüst ederek annemle yollarımızı ayırdı.

Her şeyin en başına dönecek olursak, uzun bir soğuk savaş döneminin ardından annemle babam ayrılmaya karar vermiş, evde aylardır süren gerginlik de bu ayrılık kararıyla yerini bir ateşkes dönemine bırakmıştı. Anlaşmanın şartları üç aşağı beş yukarı belliydi. Babam halen yaşamakta olduğumuz evde kalmaya devam edecek; annem, kendi deyişiyle, bir tek çöp bile almayarak hayatına yeni bir yön verinceye kadar, doğup büyüdüğü Ayvalık'a, ailesinin yanına dönecekti. Üniversite okumak için geldiği İstanbul'da, babamla tanışıp evlendikten sonra kalmış, kısa ziyaret ve tatiller dışında dedem, anneannem ve dayımın yanına bir daha dönmemişti. Şimdi kafasını toparlamak ve bundan sonra ne yapacağına karar vermek için gidebileceği en iyi yerin ailesinin yanı olduğunu düşünüyordu.

Bana gelince, on iki yaşındaydım ve bu olup bitenler konusunda çok da fazla fikrim yoktu. Örneğin anne baba ayrılığı, bunu yaşamış arkadaşlarımla anlattıklarına göre, daha şiddetli tartışmaların, bağırıp çağırmanın, itişip kışmaların bolca yer alması gereken bir şeydi. Oysa bizim evimizde böyle şeyler hiç olmadı. Annemle babam uzun bir süredir birbirleriyle çok az konuşarak, çok az şey paylaşarak aynı evde oturan iki ev arkadaşı gibi yaşamayı başarıyorlardı. Bunda tuhaf bir şey olduğunu hissedebiliyordum elbette. O yüzden adına soğuk savaş diyordum, ama yine de evin içinde sonu gelmez tartışmalar yaşanmasından, havada uçacak tabaklardan, uzun süreli küslüklerden daha iyi olduğunu düşünüyordum.

Yanılmışım. Annem günün birinde bu soğuk savaşta daha fazla sürdüremeyeceğine karar verdi ve gitmeye kalktı.

Buraya kadar herhangi bir anlaşmazlık söz konusu değildi zaten. Ama ortada on iki yaşında bir kız ve sekiz aylık, üstelik de hasta bir kedi yavrusu da vardı ki, iş oraya gelince kıyamet kopuyordu. Her iki taraf da kızı –yani beni– yanında tutmak, kediyi ise karşı tarafa vermek konusunda ısrarcıydı. Sonunda annemin geri adım atmayacağını çok iyi bilen babam, teslim olmak zorunda kaldı ve lisede tekrar İstanbul'a dönmem koşuluyla annemle gitmeme razı oldu.

Kedi konusuna gelince, annemin üniversiteyi okumak için ayrılıp bir daha hiç dönmediği baba ocağına yıllar sonra yanında küçük bir kız çocuğuyla dönmesi yeterince zorken, beraberinde bir de kedi götürmesi neredeyse imkânsızdı. Bu durumda geriye yapılacak tek bir şey kalıyordu; kediyi güvenli ve iyi bakılacağı bir yere teslim etmek.

Uzun bir süre kediyi sahiplenecek birilerini aradık, ama anlaşılan o ki, bir araba tekerleğinin altından ölmek üzereyken kurtarıp eve getirdiğim Susam, bizim eve yerleşme nedeni olan o hasta ve bozulmuş görünümlü bedeniyle başkaları için fazla cazip değildi. Kediyi almaya niyetlenip eve gelen birkaç kişi olduysa da, gelenler ya bu hayvan nasılsa ölür, başımıza iş çıkarmayalım diye, ya da madem eve bir hayvan alıyorum, şöyle bol tüylü güzel bir şey olsun diye düşünüp vazgeçti. İnsanlarda bir güzellik saplantısı olduğunu ve çoğunda bunun acıma ve şefkat duygularının çok ötesine geçmiş bulunduğunu bu şekilde öğrenmiş oldum.

Sonunda okuldaki arkadaşlardan birinin aklına bir çözüm geldi. Oturduğu semtte bahçeli bir evde yaşayan ve mahallenin bütün kedilerine bakan bir kadın vardı. Ka-

dınla konuşacak, hiç değilse Susam'ı da bahçesinde baktığı kedilerin arasına katmasını rica edecekti. Ancak işler orda da yolunda gitmedi. Güya kedi dostu olan bu iyi kalpli teyze, kedilerin de bir sosyal yaşamı olduğunu düşünerek, Susam'ın aralarına katılmasını yadırgayacaklarını söylemişti. Ama arkadaşımın söylediğine göre, sokağa bırakılmış bir kediyi de sırf semt kedileri aralarına kabul etmez diye ortada bırakacak kadar kalpsiz biri değildi. En azından diğer kedilere mama ve su verirken ona da bakardı. Böylece Susam'ı oraya götürüp gizlice diğer kedilerin arasına bırakacaktık. Bu fikir anneme önceleri çok saçma ve zalimce görünmesine rağmen, sonunda çaresizlikten kabul etmek zorunda kaldı.

İşte o akşamüstü okul çıkışı beni almaya geldiğinde, arkadaşımın gösterdiği yere gidecek, Susam'ı kafesinden çıkarıp önceden belirlediğimiz yere –ki burası kedilerin yoğun olduğu bir çocuk parkıydı– salıverecek ve sonra da arkamıza bakmadan eve dönecektik. Eşyalarımız hazır. Okulların kapanmasına bir hafta kalmıştı ve biz bu bir haftayı beklemeden ertesi gün Ayvalık'a yola çıkacaktık.

Annem arabayı kullanırken onu izliyordum. Yüzü akşamüstü güneşinde birden çok yaşlanmış göründü. Üzgündü. Gözlerini görmüyor ama üzgün olduğunu biliyordum, çünkü böyle zamanlarda hep yaptığı gibi arada bir çenesini kaşıyordu. Yine de başını böyle dik tutabilmesi, duyduğu üzüntüyü dile getirmemesi, örneğin hiç bağırıp çağır-maması, ağlamaması tuhaf bir şekilde sinirimi bozuyordu. Canını acıtmak istiyordum. Bu kadar sakin durmasın, o da benim gibi üzülün.

Arkaya dönüp, başına gelecekleri anlamış gibi acı acı miyavlayarak kafesinden çıkarılmayı bekleyen Susam'a baktım.

“Onu eve getirdiğim günü hatırlıyor musun?” dedim. “Bir yandan asla eve bir kedi almama izin vermeyeceğini biliyor, bir yandan da zavallı kediciğin halini görünce dayanamayacağını umut ediyordum.”

Başını salladı. Devam ettim.

“Oysa sen onu bir ayakkabı kutusuna koyup hemen veterinere götürdün. Ben ağlıyordum. Hem ona acıyor, öleceğinden korkuyor hem de vücudunun aldığı o garip şekilden, üzerindeki yaralardan, kuyruğunun ucundaki o kopuk yerden sallanan kıpkırmızı et parçasından tiksiniyordum.”

Susam'ı bırakacağımız parkın bulunduğu yola saptık. Yolun iki kenarında, koyu gölgelerini bir şemsiye gibi cad-denin üzerine salan dev çınar ağaçları vardı. Arabayı yavaşlattı. Olacakları geciktirmek istediğini düşündüm.

“Neden yanımıza alamıyoruz ki onu?” diye ısrar ettim. “Apartman katında beslediğimiz kediyi anneannemin bahçeli evine neden götüremiyoruz?”

“Bu konuyu hallettiğimizi sanıyordum Duygu'cum,” dedi. Sesi titriyordu. Belki de bana öyle gelmişti.

“Senin sorunun bu zaten,” dedim. “Senin ve babamın. Neden her konuyu hallettiğinizi sanıyorsunuz?”

Yola çıktığımızdan beri ilk kez dönüp yüzüme baktı.

“Siz ikiniz oturup hepimizin hayatını kökten değiştirecek kararlar alıyorsunuz. Bütün bu kararlar alınırken benim ne düşündüğümü bir kez olsun merak ettiniz mi?”

Parkın önüne gelmiştik. Arabayı kaldırımın kenarına yanaştırıp durdurdu.

“Bir kedinin bile sığamayacağı anneannemin evine benim nasıl sığabileceğimi, orada bir odam olup olamayacağını, şu anda sahip olduklarımı orada bulup bulamayacağımı hiç düşündün mü örneğin?”

Hiç cevap vermeden sadece dinliyordu. Zayıf bir yerini yakaladığımı anlamış, yüklendikçe yükleniyordum. Arabadan indik. Kafesi ben taşıyordum. Susam acı acı miyavlayarak kafesin içinde gezindikçe, taşımam güçleşiyordu. Parkın arka taraflarına doğru yürümeye başladık. Az sonra birini öldürecekmişiz gibi, etrafta bir gören olup olmadığına bakıyordum.

“Soran olursa, öldü deriz artık,” dedim. “Zaten hasta, çirkin kedinin tekiydi. İkimizden başka kimse bilmez.”

Yeterince تنها bir yere geldiğimizde, kafesin kapısını açarak kediyi dışarı saldı. Eğilip sırtını okşadım.

“Susam,” dedim. “Yeni hayatın hayırlı olsun. Umarım mutlu olursun.”

Gözucuyla anneme bakıyordum. Alnı terlemişti. Başını öne eğmişti. Üşüyor gibi ceketinin önlerini kavuşturmuş yüzünü başka bir yere çevirmişti. Kesinlikle bana ya da kediyeye değil. Başka bir yere.

Susam şaşkın şaşkın bir bize, bir de çevresine göz attı. Yanımızdan ayrılmıyor, bir türlü kendi yoluna gitmiyordu. Cebimden telefonumu çıkarıp o son bakışını çektim hayvanın. Annem telefonun sesine başını kaldırıp şaşkınlıkla ne yaptığıma baktı.

“Hatıra kalsın,” dedim.

İçim acıyordu. Daha fazla duramadım. Hızlı hızlı arabaya yürümeye başladım. Elimdeki boş kafesi arabanın arka koltuğuna atıp, yerime geçtim. Annem de gelip oturdu.

“Hadi hemen gidelim buradan,” dedim.

Arabayı çalıştırdı. Uzun süre yine hiç konuşamadık. Suç ortağydık. Daha bir süre birbirimizin gözlerine bakamayacaktık.

“Bu kadar uzaktan bir daha evi bulamaz, değil mi?” diye sordum.

“Bulamaz,” dedi.

“Ama bazı hikâyeler anlatılır hani, çok çok uzaklardan aylar sonra evlerinin yolunu bulup dönen kedilerle ilgili...”

Cevap vermedi. Cep telefonumu çıkarıp Susam’ın az önce çektiğim fotoğrafına baktım. Kedinin sarı gözlerindeki o son bakıştan çok daha ağır bir şeyler vardı içimin acısında. Ağlıyordum.

“Biliyor musun anne,” dedim içimi çekerek, “ben galiba buraları çok özleyeceğim, çünkü ben daha çok babama benziyorum. Alıştığım her şeyden senin kadar kolaylıkla vazgeçemiyorum.”

Aniden arabayı durdurdu. Direksiyonu tam kırarak geri döndü ve kısa sürede parka ulaştık.

Kafesi aldı ve kararlı adımlarla parkın içinde yürümeye başladı. Ne yapacağını biliyordum. Arkasından seğirttim, söylediklerime pişman olmuşum.

“Dur, özür dilerim. Öyle demek istememiştim.”

Susam bıraktığımız yerde öylece duruyordu. Dondu-
rulmuş bir zaman parçasında kalmış gibi, bizim geri dönü-